

af Hovedbetingelserne for, at en Jernbanecontract med Held kan blive affluttet, netop er, at Regjeringen sikker sig, hvad Postvæsenet angaaer, betryggende Forholdsregler. Jeg vil ogsaa tilstaae, at den hele Betragtning af, om det at drive Banerne er en „Statsindustri“ eller deslige, lægger jeg ikke overordentlig Vægt paa; man kan discutere i det Uendelige, om det skal betragtes som en Industri eller paa en anden Maade; derved kommer man ikke videre.

Hvad der for mig staaer som Hovedopgaven, og hvorved jeg skal tillade mig at fremsætte de Betænkkeligheder, jeg har ved Forslaget, er Besvarelsen af tre Spørgsmaal. Det første Spørgsmaal er dette: Paa hvilken Maade vil man faae den dygtigste og meest betryggende Bestyrelse for en saadan Jernbanes Drift? Det andet er: Hvorledes kan Driften indrettes paa den meest oeconomiske Maade? Det tredje er: Hvorledes kan Staten faae det størst mulige Udbytte af Banerne? Forudsat at Bestyrelsen i tvende Tilfælde var lige dygtig og lige oeconomisk, saa at de tvende første Spørgsmaal stillede sig heldigt for en vis Ordning, vilde der dog staae dette tredje Spørgsmaal tilbage. Nu vil jeg tilstaae, at det første Spørgsmaal i mine Tanker er et overordentligt vanskeligt Spørgsmaal at besvare. Vi have i denne Henseende ikke nogen rig Erfaring at støtte os til. Vi have havt et privat Jernbaneselskab, og vi have hørt i en Række af Aar stærke Klager over dette Selskab (Stemmer: Hør!); men vi have sjældent — og det beder jeg dem bemærke, der sige: Hør! — ret lagt Mærke til de Vanskeligheder, denne Bestyrelse har havt at overvinde, og vi have sjældent seet dybere ind i den hele Administration, i alle dens Enkeltheder. Det er klart nok, at, hvorledes Bestyrelsen end er, vil der navnlig i de første Aar være rig og grundet Anledning til Klager; men deraf følger dog ikke med Nødvendighed, at Bestyrelsen er udhygtig. Den kan tværtimod netop med stor Forsigtighed og Skjønksomhed søge at føle sig for og da igjen, belært af den vundne Erfaring, hurtigt forandre og derved rette Feilene; naar den gjør det, maa man erkjende, at den løser sin Opgave. Nu siger jeg: Med alt det, der har været klaget, vide vi dog saa Meget, at

Staten, der garanterede dette Jernbaneanlæg med 4 pCt. Udbytte for Actionairerne, ikke har tabt, men, efter at have gjort et Forskud, har faaet sine Penge tilbage og Actionairerne et Extraudbytte; dernæst er der et Andet: Der har været ingen eller overordentligt saa Uheld paa denne Bane. Jeg siger: Det er to Momenter, som have overordentlig stor Betydning for mig; jeg troer ikke, Bestyrelsen kan være udhygtig, eller at Klagerne, fremsatte i deres hele Almindelighed, mod den vilde være fuldt begrundede, naar vi dog maae erkjende, at den første Jernbanebestyrelse i Landet nogenlunde tilfredsstillende har klareret sin Opgave i den Henseende, at Staten ikke har lidt noget Tab, at Actionairerne have maattet være veltilfredse med det Udbytte, der er givet, og at der ikke har været mange Ulykker paa Banen. Der kan saaledes, hvad dette første Spørgsmaal angaaer, tale Meget for at indlade sig paa Forpagtning til et saadant Selskab. Paa den anden Side staaer da dette, at Regjeringen tager Sagen i sin Haand. Nu vil jeg meget nødig i dette Dødblik fremsætte nogen Kritik med Hensyn til Statens Tilfyn — det har jo været overladt til et Departement i Indenrigsministeriet at føre det almindelige Tilfyn; uafhængig deraf staaer den egentlige Control med selve Anlægget af de sjenest-jydske Jernbaner —; men jeg troer dog ikke, at man kan undlade, hvor en Sag af den Betydning skal afgjøres, at stille sig det Spørgsmaal: Har dette Tilfyn fra Ministeriets Side været et saadant, at det nogenlunde tilfredsstillende billige Forbringere? Har man vidst at samarbejde paa en saadan Maade med Finantsministeriet og navnlig med Post- og Telegraphbestyrelsen, at man kan sige, at det har været en sund og dygtig Administration? Har der efterhaanden udviklet sig under dette Tilfyn. saadanne Kræfter i Ministeriet, at man med nogenlunde Tillid kan overgive en langt vigtigere Bestyrelse til Indenrigsministeriet eller Finantsministeriet, hvem det nu bliver? Vil der, idet man nu pludselig skal overgive Staten Bestyrelsen af et ganske overordentligt og vigtigt Arbejde, strax træde Kræfter frem, som ere nogenlunde væde, og som man kan betro et saa stort og vigtigt Hverv? Dertil kan jeg efter min bedste Over-